

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetes 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

LA SENMANA

ULLADA POLITICA

Si no sobrevenen successos inesperats, es segur que durará molt temps la discussió del projecte de Lley contra 'ls nomenats delictes de opinió. El Congrés no es com el Senat. En el Congrés hi té una representació intel·ligent i activa la part més sana de la opinió del país, gelosa de la conservació y augment de las públicas llibertats y enemiga de donar un salt enrera en las tenebras de la reacció, girats d'espantillas, ab els ulls venats y la ment perturbada.

De aquí el debat que comensá divendres de la senmana passada, en el qual totes las ventajitas están de part de las minorias republicana y regionalista. Discursos magnífichs, plens de doctrina y saturats de rahó, com els pronunciats pels Srs. Albó, Bugallal y Corominas han quedat sense refutació seria, casi sense contesta. Alguns dels que 'ls impugnaren, com el Sr. Roselló, hagueren de manifestar que no eran entusiastas del projecte; pero que l'havían de sostenir per debers de disciplina.

Y saltá á l'arena en Melquíades Alvarez, posant en clar, á la llum del día, tots els misteris de la conducta inexplicable de las oligarquias monárquicas. Ell digué, sense ambigüitats, el per qué de la presentació del projecte, y á sos peus rodaren, confosos y avergonyits, els autors de tanta farsa. ¡Oh quin discurs més hermós, més sincer, més valent! Es dels que forman época.

Aixó era 'l dissapte. En Moret, al escoltar al diputat republicá desde 'l banch blau, deya tot sovint: «Té rahó... té rahó,» no ab veu tan baixa que no pogués sentirho 'l ministre de la Guerra. Tot el diumenje 's feu invisible. Capissava la manera de respóndreli sisquera pera cubrir l'expedient. Y ho feu, com sempre, etgegant las pessas dels focs de artifici de la seva oratoria, ab molt espurneig de tots colors y focs de bengala en abundancia. Pero 'l discurs del Alvarez quedava incontestat: la ferida mortal de necessitat sense un mal apòsit que la cubris. Y parlá també en Maura, el gran sofista mallorquí, que sortí ab una de las habilitats de las sevas. Ell comprén la ineficacia del projecte; proclama la seva inoportunitat; pero declara que 'l votará, pel deber en que 's troba de sostenir al govern. Podia haver afegit que 'l sosté com la corda sosté al penjat, apretantli 'l ganyot.

Seguidament parlá 'l ilustre Azcárate, empleant aquella forsa dialéctica incontrovertible que posa sempre al servey de las bonas causas. Feu resaltar sobre tot el trist paper que 'ls partits monárquichs están fent representar á Espanya als ulls del món civilisat. Y parlá á continuació en Morote, 'l ilustre periodista, triturant també 'l projecte y als que 's empenyan en sostenirlo ab obcecació suicida. Y en Menéndez Palarés qui digué que 'l projecte no tenia pare conegut y era fill de aqueixa prostituta que 'n diuhen la Política.

Mentrestant se forman núcleos formidables de oposició. Els diputats periodistas, sense distinció de partits, prenen 'l acort de fer al projecte una oposició implacable. Se creu que fins el ministre Gasset sabrá recordarse de qu' es periodista avants que tot. Y si no se 'n recorda, pitjor per ell.

Paralelament se treballa pera la constitució de la Diputació catalana, perque á ningú 's oculta que 'l projecte á qui amenaça principalment es á Catalunya. La unió dels diputats catalans pot ser una ampliació práctica y eficaz del principi de solidaritat proclamat en el meeting de Girona. Ja 'ls governs no podrán fer lo que vulguin si no contan ab els diputats catalans sense distinció de partits, y menos podrán ferho en contra de Catalunya.

Y 'ls republicans y 'ls regionalistas preparan esmenas y més esmenas que 's contarán per centenars. El govern, sentintse débil, no gosa apelar al extrém de la sessió permanent, y 'ls individuos de la comissió declaran que no contestarán als discursos que 's pronuncihin en apoyo de las esmenas, resignantse á que 'ls acribillin, creuhats de brassos. Hi ha tela tallada per molt temps. Si las oposicions volen, fins al día del judici.

Proposar podrían al final, cas que 'l projecte arribés á passar, que fos sotmés al referendum del país. ¿Per qué no establir á Espanya, en un cas tan especial aquella institució característica de la República helvética? Segurs estém que si la nació sigüés consultada sobre 'l particular, respondria ab un no formidable, atronador. ¿Y llavors qué seria dels que desde darrera de la cortina sostenen aquest estat anormal de perturbació, empenyats en fer aprobar una Lley que de cap manera pot passar?

Pero no es probable que s' arribi tan enllá. Dimecres el ministre de Hisenda va presentar la dimissió ab carácter irrevocable. Causa d' ella: el negarse 'l Congrés á admetre una modificació qu' en forma anti-constitucional havia introduhit el Senat en las bases de reforma aranzelaria, determinant que tots els pagos de drets de Aduanas s' efectués en or.

Pero 'l ministre ha declarat ademés que ja estava cuyt de la dependencia, de la subjecció del partit lliberal á n' en Maura. En Salvador se retira á lo millor dels seus éxits; quan el cambi dels franchs baixava ab rapidés y ab tendencias

Aixís se va á tot arreu.

á arribar, dintre de poch, á la nivellació. Pero no hi ha remey: el partit lliberal, esclau del servilisme, ha de sacrificarho tot, fins els seus éxits financers, á una complacencia que se li ha imposat, de fer passar endavant á tota costa un projecte de Lley que pugna ab las sevas tradicions, ab la seva historia y ab els seus interessos. ¡Millor per ell mil voltas si pel punt que se li acaba d' escapar ab la dimissió del ministre de Hisenda, se li escorra tota la mitja! Preferible es la mort á la vida ab vilipendi.

Pero al punt á que las cosas han arribat, mal si logra fer passar la Lley, per las conseqüencias funestíssimas que ha de produhir, y mal també si 's descompon tot el tinglado, fentse necessaria la dissolució de las Corts. Perque ¿á qui 's donará 'l decret pera convocar las novias? ¿Al mateix Moret? ¿A n' en Maura? Tot es pitjor. ¿Y cóm reunir las per autorisar el casament del rey, dintre del passu qu' ell té preñat per efectuarlo? Vegis com tots els camins están erissats de dificultats de imposable solució.

No hi ha que donarhi voltas: la crisis del régimen iniciada alguns anys enrera, conseqüencia lògica dels desastres colonials, y de la impunitat en que va deixarse als que 'ls produhiren, se va agravant de día en día, y ja no hi ha medi humá de conjurarla.

Sols el país, desempallegantse de todas las tutelas que 'l malmenan, la podrá resoldre á la fi, posant remey als seus mals ab un acte de suprema energia.

PEP BULLANGA

No hi ha mal que per bé no vingui

La mida que avensa en el Congrés la discussió del projecte de Lley contra la llibertat d' emissió del pensament, més satisfets estém de l' acció parlamentaria de la minoria republicana.

L' orientació está ben presa, y després dels discursos pronunciats pels nostres dignes representants, ab tanta sinceritat y valentia, ja podem dir avuy á cor obert:—No tot está podrit á Dinamarca!

Un d' aquests discursos, sobre tot el de D. Melquíades Alvarez, pot calificarse com un admirable model de valor cívic. Una paraula segura, al servey de una conciencia recta y serena, va desentrenyinar la qüestió que apareixia tan confosa, va esvahir els fantasmes terrorífichs que 'l enrotllavan, y va llansar damunt d' ella 'ls raigs convergents de dos astres radiants: el sol de la veritat y el sol de la justicia.

Ja desde 'l dissapte de la senmana passada, fetxa memorable en que 'l digne diputat de la minoria republicana pronunciá aquell discurs, que ab valer tant com á obra oratoria, val més encare com á acte verdaderament revolucionari, no hi ha lloch á dubtes respecte al alcans polítich y social de la fatídica maquinació de las oligarquias monárquicas, fracassada per complert avants de haver pres forma legal en las columnas de la Gaceta. Ella podrá encare sortir á flot; pero será en tot cas com el cadáver reinflat de un náufrech infelís. Pitjor per tots si no 'l recullen pera donarli cristiana sepultura. Els seus efectes serán sols els infecciosos que produheix tota descomposició cadavérica. Podrá haverhi algunas víctimas; pero aquestas ho serán no de una lley impossible, sense precedents ni parella en cap poble civilisat, si no de la imprudencia dels que abusant del poder que monopolisan, s' empenyin en sostenirla. ¡Y qui sab, qui sab si ells serán els primers que 'n sufreixin els majors estragos!

Perque ab el discurs del valent adalit de la causa republicana contrastan de una manera llastimosa las contestacions de 'n Moret y de 'n Maura, 'ls dos representants de las desacreditadas y avuy aturrulladas oligarquias. Tots els arguments formulats pel nostre Melquíades quedaren incontestats: todas las veritats per ell aduñadas restaren irrefutadas.

No podían presentarse, no, ni tan sisquera com aquells valents de ofici, qu' en un cas apurat, desententense de tota rahó, las empenyen per la calle de enmedio, y qui no li agradi que ho deixi, y aquí som, disposats á tot... Més aviat s' han ofert davant de la opinió pública com uns sofistas poruchs y acorralats, que no tenen conciencia de la bondat, ni de la justicia, ni de la rahó del seu propósit. Els que tantas infulas gastan de governants únichs, insustituibles; els que volen manar á tota costa, se colocan en la situació de aquells agents de l' autoritat d' infima categoria, que al efectuar un acte que 'ls repugna, diuhen per tota disculpa:—Dispensin: som personas manadas.

Del projecte de Lley en curs de discussió cap d' ells gosa decla-

rarse'n pare. Un periódich de Madrid, ab tal motiu, l'ha calificat de *projecto inclusivo*. No se sab pel clar qui l'ha engendrat, ni qui l'ha parit. Sols se coneix qui, en lloch de conduhir-lo a la borderia, l'ha portat al Parlament, ab la pretensió de llegitimarlo.

Mala manya la del govern qu'encare s titula liberal. Perque la criatura ha sigut objecte en el Senat de una completa substitució. No es el mateix —encare que tingui idéntica fesomia— el projecte Garcia Prieto, que l' que adopta la majoria de la comissió informant, y que per fi va passar en aquella Càmera després de un torneig oratori, en general de pura apariència.

Durant aquest tràmit, el Sr. Moret se mostrava enigmàtic fins a un extrem inverosímil, per no dir ridícul. Ell, en tots aquells tràfecs no hi tenia res que veure; de lo que s'estava elaborant se n' desentenia; ni padri volia ser de la criatura: perque no li fiquessin els dits a la boca, la tancava obstinadament, y no sabia sortir-se may del mateix estribillo: «Aquesta Lley de defensa de la Patria y del Exèrcit no ha de ser obra del Govern, sino del Parlament.»

Pero desde l' instant que l' ha tinguda en el Congrés, al medir las dificultats que havia de trobarhi, ha canviat de cantada. Obra del Parlament ha de ser encare la Lley de defensa de la Patria y del Exèrcit, pero de una majoria ministerial influenciada, coaccionada directament pel Govern: de una majoria que obri sense consciència, baix la férula de la disciplina. Qui no estigui pel projecte tal com ha sortit del Senat, està contra l' govern. Aquesta es la consigna. No s' admeten esmenes ni modificacions. El projecte ha de passar en tota la seva integritat. No hi ha més cera que la que crema. Qu' en Moret pugui dir:—Si aquesta Lley d' escepció atenta a la Llibertat, consti que no es obra meua, sino del Parlament que va votarla. No té pares naturals coneguts; el Parlament va constituir-se en pare adoptiu d' ella.

Quanta farsa!
El mateix Maura ha hagut de sortir ab arguments de peu de banch de aquest teor:

—Jo crech que aquesta Lley, al igual que la de suspensió de garantias constitucionals en la provincia de Barcelona, no va en lloch ni ha de tenir cap eficacia... no obstant y aixó, jo y l' meu partit la votarem.

Vajin després de aixó a treure conseqüències de la lògica parda dels oligarcs. Per acabar de perdre ho tot, fins han perdut l' últim vestigi de sentit comú.

Pero, no importa. Pitjor per ells, si de liberals que volian ser s' han convertit en guardia-suïssa reaccionaria. Res importa que no tinguin ja conviccions, y que si encare n' guardan alguna, procurin ofegarla allà en el fons de la seva consciència perturbada, a riscos de que algún dia se l' transformi en corcor de remordiment, quan ja no serán a temps de redimir el seu gran pecat. Enhorabona tractin avuy de imposar la forsa brutal dels vots a la forsa serena de la rahó que no volen veure, ni escoltar. Tothom sab lo que representan. No ignora ningú per quins medis alcansaren els més d' ells la investidura de pares de la patria.

Per damunt de aquesta maranya d' artificis, de insinceritats y claudicacions, flota serena l' afirmació formulada dias enrera per l' ilustre Salmerón, desde la cima en que domina la seva gran inteligencia:—La crisis del patriotisme qu' estém atravessant, es deguda a que las regions espanyolas no tenen en el Parlament la seva legítima representació. En sa conseqüència, bé podem dir sense temor d' equivocarnos:—Quan las regions espanyolas se fasin respectar, fins al punt de poder tenir en el Parlament la seva legítima representació, s' resoldrà per si mateixa la crisis del patriotisme.

Y a n' aixó aném, resoltos a arribar al terme del nostre camí. Perque sabem que al resoldres la crisis del patriotisme, será virtualment eliminada la política funesta, anti-patriòtica, egoista y dislocada de las oligarquias.

Ja Catalunya que ocupa sempre la vanguardia en tots els grans moviments que tenen per objecte la salvació de la patria y de las institucions liberals, acaba de donar un gran exemple ab la solidaritat de tots el seus fills, sense distinció de classes, ni de partits. Aquesta solidaritat catalana se tradueix ja vigorosa en els actuals debats parlamentaris, y troba el concurs entusiasta del gran partit de Unió republicana, que s' gloria de haver senyalat aquesta mateixa orientació per l' inspirada paraula de Salmerón. Y l' partit de Unió republicana es el vincle qu' enllassa l' aspiració de Catalunya ab l' aspiració de tota l' Espanya liberal, progressiva y regenerada.

La bandera de la Llibertat abandonada pels monàrquics, Catalunya y l' partit republicà la recullen y l' enlayran. Si Espanya n'ns seguix com es de creure, casi haurém de benehir l' última etzegallada de las oligarquias suicidas. No hi ha mal que per bé no vingui.

P. K.

El recurs dels empréstitos es, tart ó aviat, la ruína dels Estats.—Georgel.

L' ASSAMBLEA MUNICIPAL REPUBLICANA DE ZARAGOSSA

— Impressió del nostre representant —

TENIA aquesta Assamblea, en concepte meu, més importancia que moltes d' altres que s' han celebrat per assumptos republicans. En primer lloch, els cridats principalment eran els regidors republicans, es a dir, la gent que, cada hù dintre de l' esfera en que s' mou, pot fer més en benefici de la cultura y de la llibertat del poble. Després l' acció de l' Assamblea s' limitava a las quatre regions ahont hi ha més consciència republicana y crech, com l' adagi, qu' es més fácil estrényer més, apretant menos.

Per tots aquests motius vaig anar, donchs, ab

gust a l' Assamblea, a cumplir l' encàrrech que m' feren mos companys del Ajuntament de Igualada, alguns de alguns pobles, variis comités y centres republicans, y ostentant també la honrosissima representació de LA CAMPANA DE GRACIA.

Fora perdre temps y ferne perdre als llegidors de LA CAMPANA fer una crónica detallada de todas las sessions tingudas, y prefereixo consignar solzament la impressió general que va produhirme l' Assamblea.

L' acudirhi més de tres mil representants de Valencia, Catalunya y Aragó, no poguent els de Balears a causa del temporal, es ja un dato consolador en aquests temps de indiferencia y egoismes; revela un interès excepcional pera la idea republicana y proba evidentment que l'ls regidors republicans están ansiosos de orientacions sanas, pera treballar fermament, cada hù allà ahont pot resultar eífacs la seva tasca. Encare hi ha fé, y aixó consola y anima.

A l' Assamblea s' ha perdut bastant temps pel mal comú a tota Espanya: las ganas de parlar. No calia esmersar tants discursos per arrancar aplausos ab notas revolucionarias. L' esperit revolucionari del partit republicà está ben demostrat, encare que poch probat, y en una Assamblea ahont s' anavan a discutir serenament cosas prácticas, sobrava una mica la nota épica.

Per dos sols motius pot donarse per ben empleat el temps esmersat en l' Assamblea de Zaragoza. En primer lloch per la publicació acordada de un llibre que contingui todas las ponencias presentadas, y que resultarà una obra práctica y rica en sanas orientacions ja que contindrà els meditats y lluminosos treballs de Unamuno, Zulueta, Piernas Hurtado, Isábal y tants y tants més, no menos importants, que aportaren el concurs de la seva inteligencia a l' Assamblea.

L' altre motiu, pel qual pot donarse l' acte per aprofitat, es la lliga defensiva que contra l'ls atropells dels cacichs y las etzegalladas dels guberns centrals, formaran els regidors republicans de las quatre regions reunidas y que farán que l' regidor més humil del poble més insignificant trobi en aquesta fraternitat solidaritat un apoyo que l' animi en el cumpliment de sa missió y que l' defensi en sas lluytas contra l' caciquisme.

Molt més podia fer l' Assamblea. El sentit autonomista, afirmat llealment, podia serho de un modo que hagués tret l' autonomia del círcul estret en que avuy sembla que s' mogui, pera ferla una causa nacional. Altres cosas podian ferse també útils. Consolemnos pensant en que no s' refredaran las ganas fermes de treballar pera la salut del poble y la instauració de la República.

JEPH DE JESPU

Comparació

Se acostuma a atribuir a las Repúblicas democráticas falta d' estabilitat. Els guberns careixent de una base ferma, incommovible, com la que emana del poder suprém vinculat en una familia, fácilmente s' agrietan y s' desmoronan. Aixó es lo que s' diu, y l' monarquia s' ho creuen, ó fingeixen créures'ho.

No obstant, els fets ho desmenteixen. O sino cantin papers y mentin barbas.

Acaba de terminar a Fransa l' septenat de Mr. Loubet.

¿Saben en aquest període de set anys, quants canvis de govern hi ha hagut en la vehina República? No més que tres.

Fou elegit Mr. Loubet el 18 de febrer de 1899. Presidía l' poder executiu Mr. Dupuy, qui continuó en el seu càrrech fins el 23 de juny del mateix any.

En aquesta fetxa s' constituí el ministeri Waldeck-Rousseau, que durá 3 anys menos 16 dias.

El 7 de juny de 1902 sigué substituït pel ministeri Combes, qu' exercí sas funcions fins al 24 de janer de 1905 (dos anys, set mesos y disset dias.)

Al caure Combes pujá en Rouvier, qu' encare dura y ben viu está.

Y prou.

Ara bé, durant aquest mateix període de set anys quants canvis de ministeri hi ha hagut en la monarquia espanyola? ¡No més que deu!

En febrer de 1899 governava en Sagasta.

En 4 de mars del mateix any pujá en Silvela, que sols pogué sostenirse fins al 23 de octubre de 1900 (un any, set mesos y 19 dias.)

A continuació governá l' general Azcárraga. (De 23 octubre 1900 a 6 mars 1901). Quatre mesos y tretze dias.

El general Azcárraga fou substituït de nou per en Sagasta, tenint efecte durant el seu mando la coronació de D. Alfonso XIII (17 maig de 1902). Caygué l' 6 de desembre de 1902. Duració del seu govern avants y després de la coronació: un any y nou mesos.

Puja en Silvela en aquesta última fetxa y cau el 20 de juliol de 1903. Duració: set mesos y catorze dias.

Puja en Villaverde y cau el 5 de desembre de 1903. Duració: quatre mesos y quinze dias.

Puja en Maura y se n' va de bigotis el 16 de desembre de 1904. Y ab tot y alló que deya dels quinquis no dura més que un any menos onze dias.

Torna a pujar l' Azcárraga y se li acaba la corda l' 27 de janer de 1905. Total: un mes y onze dias.

Torna a pujar en Villaverde y no s' aguanta sino fins al 23 de juny del mateix any. Quatre mesos y sis dias.

S' enfila al candelero en Montero Ríos y se li apaga la vela el 1.º de desembre següent. Cinch mesos y set dias.

Per últim se constituïx el ministeri Moret, y ans del trimestre de format ja está si cau no cau. Vegin si son deu... y aixó descartant las crisis y modificacions parcials que no tenen fi ni compte.

Aixís, donchs, comparin y diguin. ¿La estabilitat,

la solidés, la consistència, ahont se troban? ¿A Espanya ó a Fransa? ¿A la monarquia ó a la República?

Y a fé que no podrá dirse que l'ls guberns de la República francesa s' limitin a defensar las carteras pera menjar tranquilament la sopa boba com ho fan els nostres.

Mentres a Espanya no s' ha donat un sol pas pel camí de la regeneració nacional, com no sigui un pas enrera, en la República francesa s' han hagut de conjurar conflictes tan pavorosos com el del procés Dreyfus, el militar y l' del nacionalisme: Waldeck-Rousseau va resoldre la complicada qüestió de las corporacions religioses: Combes la trascendentalíssima de la separació de las Iglesias y l' Estat: y Rouvier ha desvanesat ab un tacte admirable els perills de una confagració internacional, salvant la dignitat, el bon nom y l' prestigi de la nació francesa.

¡Quántas passions ardentes dominadas, quántas amenassas terribles desvanescudas, y al mateix temps quina serie de victorias brillants totas ellas, afiansadoras de las libertats democráticas y impulsadoras del progrés social!

Els tres canvis de ministeri realitzats a Fransa durant el septenat de Mr. Loubet, se realisaren parlamentariament, y a la llum pública foren discutits, responnent sempre a necessitats polítiques reconegudas y al estat de l' opinió del país.

En cambi la major part de las crisis espanyolas son palaciegas y cegas sobre tot: han surgit y s' han resolt en el misteri, a espaldas del Parlament, en una forma inexplicable y inexplicada. La opinió marejada, desorientada, ha acabat fins per perdre l' esma, repetint ab fàstich el títul de la famosa comedia:—*Entre bobos anda el juego!*

Per aixó mentres Fransa progresa y s' enlaira, Espanya retrograda y s' enfonsa.

Pera no veure la verdadera causa, la causa eficient y única de l' amarga disparitat que s' desprén de aquesta comparació, se necessita haverho perdut tot: fins els ulls de la cara.

P. DEL O.

MAL caris va presentant la Conferencia de Algeciras. La Fransa en tot lo que s' proposa troba un destorpe en l' actitut que va prenent l' Alemania. Li troba en la qüestió de la policia y en la de la fundació del Banch. L' Alemania no fa més que ensenyar las dents y dir:—Part hi vull.

Pero donarli la part qu' exigeix es impossible, y bé podrá succehir que l' Marroch, aprofitantse de aqueixas diferencias, se quedi en la mateixa situació de barbarie en que ha viscut fins ara.

En altres temps aquesta rivalitat entre las dos nacions hauria desencadenat inevitablement una guerra europea. Mes ara no es fácil que s' arribi tan enllà.

La Fransa no l' vol aquest flagell. Y l' abomina per ser, com es, republicana, y viure felis, al amparo de sas populars institucions. No val tot el Marroch la sanch de un sol dels seus soldats.

Admirem-la, tant valenta com es, per la seva serenitat y l' seu esperit reflexiu. Y diguem una vegada més: «La República es la Pau. Y la Pau es la forsa principal dels pobles progressius.»

A Andalusia hi ha fam. En molts punts las multi-tuts esqualidas invadeixen las fleccas y s' reparteixen el pa.

El govern promet obrir treballs públics, pero no disposa de fondos. La quantitat obtinguda per en Romanones está ja agotada, y ara n' Gasset ne demana

un' altra; pero l' ministre de Hisenda no sab d' hont treure-la. Vaja, que no n' hi ha de fets.

Un dels projectes de n' Gasset consisteix en la construcció de un gran pantano en la comarca de Jerez, que si bé de moment proporcionaria feyna a un bon número de jornalers, en últim resultat beneficiaria únicament a una quarantena de propietaris, convertint en regables las sevas fincas de secá.

Ab aquestas midas, bé pot dirse que l'ls recursos de la nació no s' dedican a beneficiar al poble, sino a augmentar la fortuna de un número reduhit de magnats.

Y aixís es com els nostres gubernants pretenen acabar ab la crisis agraria.

El poble l'ls hi ha de cridar, com en las Plassas de toros:—«No lo entienden!»

Y a propòsit de toros.

A Granada s' ha obert un concurs popular pera determinar quins són avuy els millors matadors, havent obtingut majoria de vots en Bombita, en Lagartijillo-chico, en Machaquito y en Montes.

Capassos son aquestes entusiastas de no anar a votar diputats; pero tractantse de votar toreros, no hi falta ningú.

Lo més trist es que ja s' ha perdut la meytat del lema: «Pan y toros.» Avuy el pá s' ha suprimit y ab els toros se contentan.

En Corominas va dir a n' en Moret:

—Aquest projecte (el de las jurisdiccions) no respon a cap estat de opinió, ni tan sisquera a la vostra. Y en Moret va callar. ¡Y tan fácil que li hauria sigut respondre al Sr. Corominas! Bastava que li hagués dit ab tota la barra:

—La nostra opinió no es altra, en aquests moments, que seguir gubernant a pesar de tots els obstacles. Y si se n' mana sacrificar a la Llibertat, la sacrificuem. Aquesta es la nostra opinió!

No n' teniam prou per lo vist ab els terroristas que confeccionan bombas y las colocan en la vía pública, com l' última del Pla de la Boqueria, que havia de haverhi encare imbécils que s' atrevissin a fer parodias de terrorisme, jugant ab l' alarma y l' excitació del poble de Barcelona.

Que hi hagués bombas falsificadas... bombas sevillanas... es lo únic que n' faltava veure.

A n' aquesta categoria pertanyen la que fou trobada, dilluns, en una escaleta del carrer de Sombriers, y la que fou descuberta, dimars, en un urinari de la Gran-vía. Consistia aquella en una bola de llautó, y l' altra en un casco d' ampolla de vidre.

Fins després de posarse en clar l' engany, no hi ha que pendre la cosa a guassa. Perque igualment, ab la mateixa impunitat haurian pogut colocalse en aquells punts sent perillosos, que sent com eran completament inofensivos. Y aixó proba l' abandono en que s' troba avuy la vigilancia a Barcelona.

En quant als bromistas no saben ben bé a lo que s' exposan. Si algún dia l' poble s' adona de lo que fan, la broma pot acabar tràgicament.

El Poble catalá escrutant l' esdevenir:

«En lo successiu, si s' les efectes de la nostra solidaritat han de trascendir a la práctica, devém ajudar-nos tots mutuament pera conseguir—y podem conseguirho no més que ab bona voluntat—que la representació de Catalunya als cossos col legisladors quedi encomenada exclusivament a catalans, a fills de la terra.»

No está, ni podrém estar may conformes ab aquesta tendencia exclusivista.

La representació en Corts per tal ó qual districte de Catalunya pot dignament y deu exercirla qui mereixi la confiança dels electors catalans y sense necessitat de demanarhi la fé de batisme.

Aixís pensa el partit de Unió republicana, molt catalá y molt espanyol a la vegada, y que s' honra ab el concurs de homes de mérit, qu' en els actuals precisos moments, batallan ab energia y ab éxit per Catalunya amenassada, ab tot y no haver vist en la nostra terra la llum de la vida.

La qüestió dels pous de Moncada

Mirin el florit don Segis de quin modo n'ns ve a aburrí.

Ara está tapantnos l' aygua... Potser vol que beguem ví.

Y no hi ha més: pera obrirse camí y cumplir la gran missió que Catalunya té reservada dintre d' Espanya, precisa desferse ans que tot de la carga de las preocupacions y 'ls exclusivismes.

A un agravi inferit pel *Diario de avisos de Zaragoza* al eminent Joaquim Costa, aquell poble en massa 's va alzar com un sol home, plé de santa indignació.

Se tracta dels serveys prestats desinteressadament per l' il·lustre jurisconsult a un poble de la Manxa despossehit dels seus bens. Sos honoraris valían una suma important, y 'l gran Costa 's limitá á demanarlos set pessetas.

Donchs bé, á pesar de ser aixó tan patent, el *Diario de avisos* escampá la calumnia de qu' en Costa, al intervenir en aquell assumpto, s' havia lucrado abusivament. Y 'l poble zaragozá 's posá en condicions de no tolerar una semblant infamia.

Y ara precisa saber una cosa, y es que 'l *Diario de avisos* es el periódich del ex-ministre Castellano, un home que ha pres sempre la política com á base dels seus grans negocis, y que ha arribat á reunir una fortuna colossal.

Ab tal motiu, y tenint en compte la estatura disminuïda de aquest oligarca, bé pot afirmarse que sembla impossible que l' aragonés més petit, s' haja atrevit á atacar al home més gran ab que conta aquella terra.

Cert que á última hora 'l *Diario de avisos* no ha tingut més recurs que cantar la palinodia... y en Castellano, de tan menut com ha quedat, ja casi es invisible.

El Sr. Azcarate ho ha dit y ab molta rahó: —Ja cal que si s' aproba aquesta Lley (la de jurisdiccions) vos abstinguéu de donarla á conéixer al extranjer, porque 'l món civilisat s' escandalisaría.

Aquesta frase vol dir que 'ls que alegan que ab aquella Lley pretenen salvaguardar á la patria espanyola, treballan pel seu desprestigi davant de la conciencia del món civilisat.

Del Círcul Democrátich Republicá (Portaferrisa, 16) hem rebut quinze bonos de pá, pertencients á una serie de mil que un soci de dit Círcul costeja en obsequi als pobres y en memoria de sa esposa difunta, qual primer aniversari correspon al día de demá.

Quedan reparits entre familias necessitadas, y agrahim al Círcul l' atenció que ab nosaltres ha tingut.

MIRAVET, 12 de febrer

El nostre cura es de lo més aprofitat que corre. No volia casar á un tal Canals y á Joana Vives si avans no pagavan un gratet de pessetas per enterro y missas del pare de un dels contrayents. Aquesta injusta exigencia fou motiu de que 'ls nuvis se decidissin á efectuar el casament purament civil y ab ganas de resoldre civilment tots els actes que hagin de celebrar d' ara endavant.

Ab uns quants curas com el nostre á Espanya, aviat seria un fet la separació de la Iglesia y... el poble, ab lo qual el poble no hi perdria res.

ALDOVER, 18 de febrer

Dijous, 15 del corrent, va efectuar-se en aquest poble l' bateig civil de una nena, posantli per nom Victoria Proclamación, filla de Joseph Pubill y Rosa Pons, essent testimonis del acte, el candidat republicá per aquest districte en las últimas eleccions, D. Manuel Hilario Ayuso y D. Antoni Pubill, ab acompanyament de gran número de personas. Després del refresch, D. Manuel Hilario dirigí la paraula al públich explicant l' acte que s' havia celebrat y fent compendre que no 's necessita l' Iglesia pera batejos, casaments y enterros. Va ser molt aplaudit.

El pastor místich está fet una fiera contra las ovel·las que 's desgarrían, amensantlas ab las calderas de 'n Pere Botero si no tornan al redit.

MORA LA NOVA, 19 de febrer

Ahir se celebrá el 33 aniversari de la proclamació de la República ab una anada á la finca de un correligionari de Garcia, assistinthi bon número de republicans, resultant un acte solemni y alegre á la vegada, fraternisant els d' un y altre poble.

Al só de la *Marsellesa*, executada per la banda de Mora, sortí la comitiva qu' era numerosa y entusiasta, formant una manifestació imponent. Després del brenar s' improvisaren balls de tota mena, acabant la festa ab algun discurs que no deixá de tenir la seva eloqüencia. Al tornar de la excursió, y un cop arribada la comitiva á la plassa d' aquest poble, se disolgueren els manifestants ab un ordre que demostra l' alt grau de cultura cívica á que han arribat els nostres correligionaris.

OLESA DE MONTSERRAT, 18 de febrer

El nostre representant en l' Ajuntament Sr. Carreras hagué de lamentarse, en la sessió del 12, de que 'l secretari, al redactar las actas, no siguiés tot lo imparcial que devia, deixant de consignarhi algunas manifestacions graves qu' en la sessió anterior havia fet l' alcalde tercer, Sr. Ubach. Certas manifestacions no s' han de fer, y si 's fan s' ha de tenir el valor cívich de sostenirlas.

Aquest any s' han prohibit las passadas de Carnaval, que tanta animació donavan á la vila y tants beneficis produhían á las botigas de robas, tendas de comestibles y cafés, per la molta gent de fora que venia á Olesa. Ab aixó s' ha volgut evitar que la comitiva de *Fraternidad republicana*, al igual que succehí l' any passat, eclipsés á la del *Círcul*. Be es veritat que s' invocan rahóns de ordre públich, pero sense cap motiu que las justifiqui. Aquestes rahóns, en tot cas, haurían hagut de tenirse en compte quan aquella professó de la Inmaculada, que ab carácter de desafío varen fer passar per davant de *Fraternidad*, per ahont no hi havia passat may cap professó; y ab tot, els nostres correligionaris donaren una prova de sensatés tancant las portas, y fent cas omís de que aquells enérgic menos al arribar á la Plassa donessin viscas al *Papa-Rey*. Aixís procedim sempre 'ls republicans, y se 'ns ofén al creure 'ns capassos de perturbar l' ordre.

Ja ho veu el poble de Olesa. Els que no están contents ab haver arruïnada la hisenda municipal, ara li quitan l' alegría, en un día de festa pública, irrogant perjudicis de importancia á un bon número d' establiments. ¡Lo que poden la mala passió política y 'l despit!

Un fill del poble que tingui mérit, «porta» el seu nom; un noble que no 'n tingui, l' «arrastra». —Voltaire.

ELS DOS SISTEMAS

El bon rey de Cursilandia ha mort en son llit daurat. Sense fills que sa corona puguin avuy heredar, els dignataris del regne se reuneixen al palau per resoldre el gran conflicte de la successió real.

Dotze son els personatjes, entre nobles y prelats, que assisteixen á la Junta, y entre 'ls dotze no n' hi ha dos que opinin d' igual modo.

L' un d'iu que lo natural es que la corona 's dongui al nebot Samalatraf, tant pel partit ab que conta com per lo molt que 'l finat semblava considerarlo; l' altre creu que no n' hi ha cap que tingui tants drets al trono com el seu germá mitjà; l' altre vota pel petit, l' altre prefereix el gran, aquest crida que vol l' oncle, aquell que vol el cunyat...

Resultat, que al enterarse els distingits aspirants de que la suprema Junta no sab per quin cap tirar, desenvaynan tots l' espasa y cada un d' ells aixecat bandera de rebeldia, se llensan ayrats al camp, seguits dels seus partidaris, y arman tal sacramental que prompte la Cursilandia

te 'ls vots que la lley senyala, Fulano queda al instant reconegut president y com á tal aclamat. El que n' era entrega el mando y baixa del seu sitial, tornantse n' á casa seva; el nou nomenat va á ocupar el lloch que de darli acaba la voluntat nacional; torna á funcionar la máquina, y... aquí no ha pasadno. Ni una veu que desafini, ni 'l més petit altercat ha perturbat del gran cambi la augusta serena pau.

Vistos aquests dos exemples, digui tot home imparcial: posat entre l' un y l' altre ¿per quin sistema optará?

C. GUMA

LA HERENCIA DE MISTER FULLS

MISTER Fulls era boig. Y si com á boig va viure, com á boig va morir.

«Deixo la meva fortuna —deya en el seu testament —al home que hagi perdut el temps d' una manera més tonta.»

Encarregat el seu secretari de cumplir aquesta extranya cláusula, una volta Mister Fulls sigué enterrat, feu publicar en els principals diaris del univers un anunci en el qual invi-

que Mr. Fulls va depositar en mí si per aquesta insignificant tonteria us entregués la seva fortuna.— Y arribá el tercer aspirant. —Comenseume á donar els milions del vostre amo... —Poch á poch. Exposen primer els vostres mérits.

—Ab remolíssim gust. Jo, aquí ahont me veyen, acabo de inventar una máquina.

—¿De cusir, de volar, de trinxa carn de tocino? —Una máquina pera fer estornuts artificials.

—¿Y per qué servirá?

—¡Per res, home! Aquí está la gracia.

—Aneu, aneu; no m' heu acabat de convence.— Darrera d' aquest va presentárseli un altre que á la quènta las havia donadas pels cálculs.

—Jo—va dirli—sé una pila de cosas que us dexarán parat.

—A veure ¿qué saben?

—Sé 'l número de balcones y finestras que hi ha á Nova York; sé quantas pedras hi ha en els empedrats dels carrers; sé las lletras que entran en un número del *Herald*; sé...

—Ja que saben tant, suposo que també sabreu que aquesta manera de perdre 'l temps resulta més infantil que tonta.—

Y anavan acudint pretendents, pero ab unas fullas de *serveys* tan pobres, que 'l digníssim executor testamentari de Mr. Fulls no tenia més remey que posarlos al carrer á las pocas paraulas.

Un li explicava que 'l seu gran entreteniment era agafar moscas y ficarlas vivas á dintre d' un cantí buyt, pel broch gros.

—Y las moscas ¿qué fan llavoras?

—Surten pel broch xich—

Un altre li referia que á l' época dels banys anava cada día á la platja á peu, per lo qual havia de ca-

L' atropello del carrer d' Aribau... de Madrid

(Fragment d' una gazetilla.)

«... El públich, al veure á la pobre Llibertat extesa al mitj del carrer, las empengué á pedradas contra 'l cotxer del tranvia, que era un tal Moret, obligant á n' aquést á fugir y deixant el vehicul ministerial fet una llástima.»

sembla una nació d' orats. —¡Visca l' oncle!— crida un bando. —¡Visca 'l brau Samalatraf!— respón un altre.

—El rey nostre ha de sé el germá mitjà! —¡No, senyó! ¡Ha de sé el petit! —¡Nosaltres volém el gran! —Y hala, vingan estocadas, y vinga cremar ciutats, y vinga arruinar el poble, ¡tot per saber qui será el que á la fi s' apoderi del hermós trono vacant!...

II

El vell president de Fransa cumpleix avuy els set anys que li senyala de mando el códich fonamental. ¿Com ho farém per donarli successor? ¿Qui l' omplirà el buyt que 'l president deixa? ¿Qui?... En forma ben regular va el poble á determinarho. Vinguin tots els delegats que sa opinió representan, y ells ab calma escoltirán y el més apte y 'l més digne del cárrech presidencial.

Se convoca l' Assamblea: senadors y diputats se reuneixen en cert puesto, y allí com á bons germans resolen el grave assumpto en menos que canta un gall.

Res de discussions inútils, res d' halagar vanitats, ni de enfonzá aquest d' aquí pera enlayrá aquell d' allí. ¿Quin es el més apropiat, entre 'ls varis candidats que surten á la palestra? ¿Fulano?... Donchs á mirar si reuneix majoria.

Y 's vots, y si un cop contats

tava á presentarse á Nova York als que 's consideressin ab prou mérits pera aspirar á la herencia.

Se tractava d' una quantitat fabulosa—deu ó dotze milions de dollars—y no cal dir l' interés que la noticia va despertar, tant en el Nou com en el Vell món.

Aixó sí, el secretari ho havia ja advertit al peu del anunci:

«No s' admeterán bromistas ni mistificadors. La perdua de temps que s' alegui ha de ser realment tonta, palpable, aclaparadora.»

Era home de conciencia y no volia que 'l seu amo desde l' altre món li malehís els ossos, com solia ferho en vida, per no haver interpretat fidelment las sevas darreras disposicions.

Als pochos días d' haverse publicat l' anunci comensaren á presentarse al despaig del honorable secretari els primers pretendents.

El que va rompre 'l foch era un jove.

—Vinch á recullir la herencia de Mr. Fulls.

—¿Qué heu fet?

—¡Jutjeu vos mateix. He festejat ab una senyoreta quatre anys; durant aquest temps l' he portada setanta sis vegadas á sopar al restaurant, en quarto reservat...

—¿Y qué?

—Y no ha passat res.

—Tonta manera de perdre 'l temps es aquesta; pero, ab tot, no 'm sembla aixó prou mérit pera cobrar els milions del meu senyor.

El segón pretendent va ser un vellet.

—Jo he fet una cosa verdaderament extrordinaria.

—Expliqueuvos.

—He llegit el *Quijote* set cops.

—¿Y aixó es perdre el temps?

—Es que l' he llegit en alemany.

—Tant se val.

—Es que jo d' alemany no 'n sé ni una paraula.

—Perdoneume, pero creuria faltar á la confiança

minar dugas horas, y un cop allí 's despallava, 's mirava l' aygua un minut y se 'n tornava á casa sense mullarse ni sisquera la punta del peu.

—¿Y qué conseguí ab aixó?

—Constiparme dia per altre.—

Ja l' afligit secretari comensava á creure's que la herencia del seu boig senyor se quedaria sense adjudicar, quan vete'm aquí que un día, suat, polsós y ab un ayre d' aburriment capás d' enternir las pedras, arriba á casa seva un extranjer que á la llegua 's comprenia que venia de molt lluny.

—¡Jo!—va dir—¡Jo soch l' únich mortal digne de cobrar el llegat del vostre amo! ¡Jo soch l' home qu' he perdut més tontament el temps.

—¿Qué heu fet?

—He sigut representant d' una potencia á la Conferencia d' Aigeciras.

—¡Teniu rahó!—exclamá el discret secretari.

Y sense anyadir una paraula més, li entregá la herencia de Mr. Fulls.

A. MARCH

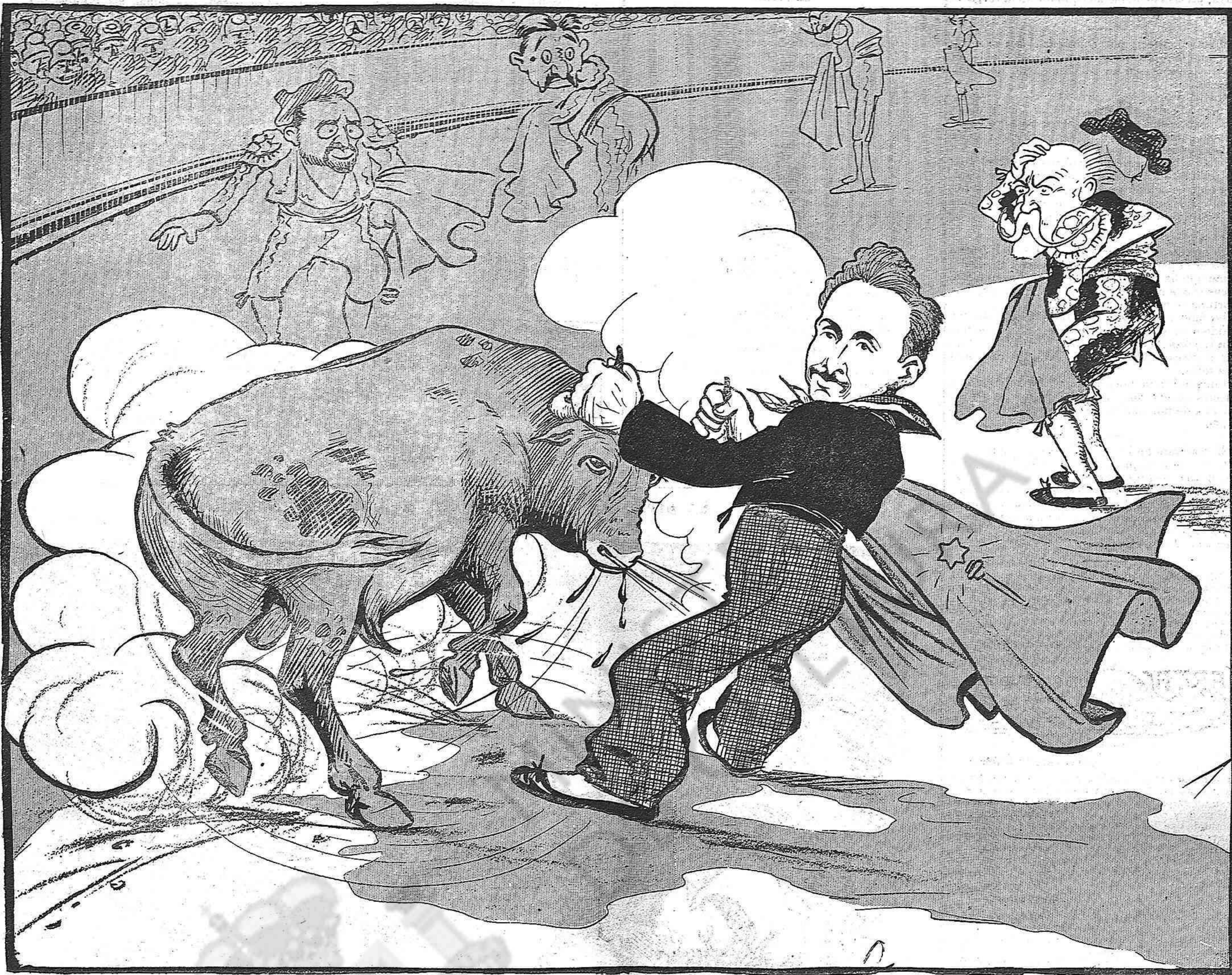
¡BOMBAS!..

A l' hostal de la Pera els carlits van entrá. ¡Bomba vá! (Cansó del temps de la picó.)

Caballers: avuy al día sembla que s' ha fet de moda el trobar entafurada tot sovint alguna bomba en qualsevulla carrer d' aquí dintre Barcelona.

Ans escullian la Rambla per posarlas á tot hora, ara li ha tocat el torn, com se veu, á la parroquia de Santa Maria; aviat

El discurs de 'n Melquiades Alvarez

—Molt bé, noy! D' aixó se 'n diu agafar el toro per las banyas.

ne deurém trobar per mostra penjadetas pels mercats com forchs de cebas rabiosas ó melonets de tot l' any.

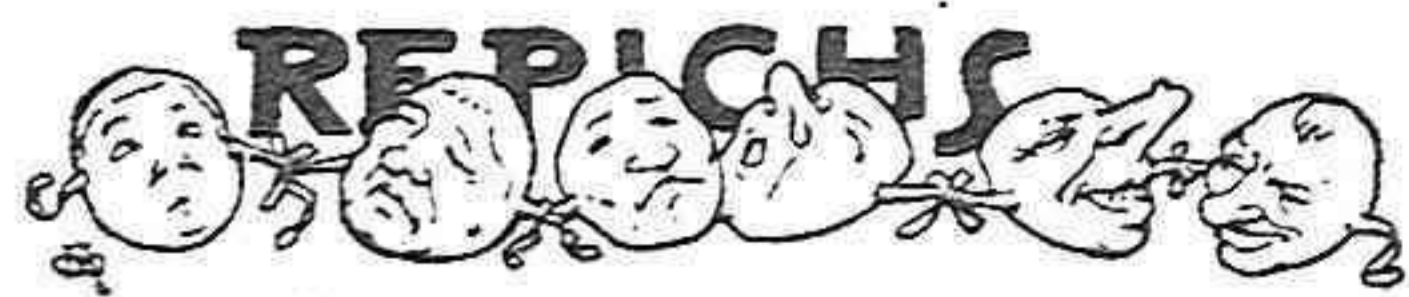
Ans las trobavan en forma de péra ó d' una altra fruyta que fos molt apetitosa; pro avuy se 'n troban, amichs, fins en forma de cassola.

Ans quan sortia un baylet al balcó ab una xicrota mitj plena d' aygua y sabó y bufant feya bombollas, l' increpavan els vehins ab bonas ó malas formas, pero avuy no 'n fan cabal y ni menos se 'n adonan.

Ans hi havia ciutadà que deya á la seva dona que quan li fes la escudella no hi posés gens de pilota y que no li dongués fruytas com péra, cindria ó taronja, perque en comptes de manduca no se li tornessin bombas; pero avuy se veu ben clar que no fa gracia la cosa, y tothom menja l' que vol y 'ls xicotets fan bombollas, y ningú 'n fa gens de cas prenent's ho tot ab tabola sense tenir gens de por que se 'ls transformin en bombas.

M' agrada aixó, caballers, que 'l poble s' ho prengui á broms; així estaré foguejat pel jorn que s' armi la grossa.

FÉLIX CANA

La imparcialitat d' en Moret, respecte al projecte de Lley, que deya que havia de ser obra exclusiva del Parlament, es tal, que en un dels seus desabogós va declarar lo següent:
—Jo no autorisaré á ningú que's digui de la majoria pera presentar esmenas al projecte tal com ha sortit del Senat.

Per lo que á nosaltres toca, ja fá molt temps que ho sabiam. En Moret no vol esmenas... ni 'n té d' esmena.

En Moret volia de totes passadas que 'l diumenje de Carnestoltas quedés aprobada la Lley de jurisdiccions.

¿Per qué?
Vagin-ho á saber... Devia volguer aprofitar aquella típica festa pera, per última vegada, disfressarse de lliberal.

Pero, mal que li pesi, y encare que no 's disfressi, haurá d' aguantar els grans esbronchs del sigle.

Si volen els diputats d' oposició, la discussió s' anirà prolongant indefinidament... y á lo menos, durant la Quaresma, podrém dejunar de moltes cosas; pero no de llibertat.

¡Y fins arribarém á la Pasqua de Resurrecció! ¡Vaya si hi arribarém!

Hi ha algú que atribueix grans mérits á n' en Moret, dihent:—Miréu fins ahont arriba la seva abnegació que, per no descomprende al partit lliberal, passa per tot fins pera sacrificar á la Llibertat.

Després que ho haja fet, podrá dir lo que aquell parricida als senyors del marge:

—Bé es veritat que vaig matar al meu pare y á la meva mare; pero per lo mateix: tingui el Tribunal compassió de un pobre orfe!

Cada día que passa va extrenyentse més y més la unió de tots els catalans que fan política.

Pero, ey! entenemnos: ens referim als que fan política desinteressada.

Com si diguessim: els enemichs del caciquisme y de las oligarquias imperants. Els que no buscan actas otorgadas pels que manan, ni prebendas concedidas pel favor ministerial. Els que no tenen ni senten altre impuls que l' amor á la patria.

Y 'ls representants de la política vella, desastrosa, desacreditada, vinga fershi frenétichs y cegos á cops de puny.

Millor que millor. Catalunya es una massa de pasta de farina que té per llevat el ferment de un amor inmens á la llibertat. Y 'ls que la masegan son els fadrins de pastera, qu' en lloch de aplanarla, conforme 's proposan, encare la estufan.

Prompte vindrá l' hora d' enfornarla, y 'n traurém uns pans tan aromátichs y gustosos que may Espanya n' haurá menjat de millors.

L' altra nit vaig tenir un somni molt original. Vaig somniar que tots els cap-pares de las oligarquias monárquicas, ministros en funcions y ministros cessants y aspirants á una cartera, anavan perdent la forma carnal y tornantse transparents. Al últim resultá que s' havian transformat en figuras de vidre.

No sé si una má misteriosa va moure 'l prestatje en que estavan colocats, ó si ells mateixos, per propi impuls, varen topar: lo cert es qu' en un instant se va sentir un gran soroll de trencadissa, no quedant-ne un de sencer.

En aquell moment me vaig despertar.

Un diputat á Corts, preguntava l' altre dia qué s' ha fet una rica vaixela de plata que hi hagué en la Capitanía general de Cuba. Aixís mateix manifestá que n' havian desaparecut duas més: l' una de Santo Domingo y l' altra de las Filipinas.

Y ningú va saber qué respóndreli. Es lo que succeix aquí á Espanya. Resulta sempre completament inútil *parlar en plata.*

Un amich meu, que ha presenciat las últimas sessions del Congrés, m' explicava l' efecte que li produhia en Canalejas, el gran demócrata, dirigint, de acort ab en Moret, els debats sobre la Lley contra la lliure emissió del pensament.

—Creu—me deya—que fá molta pena veure'l treballar en l' obra de la supressió de la Llibertat. Cada vegada que toca la campaneta, se 'm figura l' escolá de aquell drama que, tot tocantla, va dihent:

«Para hacer bien por el alma del que van á ajusticiar.»

Va dir en Moret als periodistas:
—El rey no vá á Valencia.

Y á las pocas horas tothom sabia que 'l rey hi anava, desitjós de pendre part en una cassera de flamenchs.

¿Com queda en Moret?
Com un flamench cassat avants de comensarse la partida. ¡Bona pessal!

Bé podém dir que anant el rey á Valencia, el seu primer ministre se queda á la lluna de Valencia.

En l' *Avi Brusi*, qui per boca del Sr. Oliver se dirigeix al Amo Toni y li diu que si podia veure de prop «la regresión que aquí se ha operado en determinados sentidos y cómo queda de paralizada y maitrecha la conquista de los espíritus y de los corazonas que vino á plantear valerosamente, tendria derecho para entristecerse y pedir cuenta á los responsables de esa obra, en nombre de los principios que nos son más afectos, y cuya defensa asume, por tantas razones, el estadista mallorquin.»

Podia dirli en altres termes més gráfichs.
—Sr. Maura: sápigá que 'l monarquisme de las classes neutras s' está evaporant á tota pressa. Ja no 'n queda ni una espurna á las butxacas de l' hermillilla del camaril de la Mercé.

Dos devotas se troban en una iglesia.
—¡Cóm s' entén, aixó!— exclama una d' ellas.—
¿Ara mateix acaba de sortir de un confessorari y se 'n va á un altre?

—Ja li diré per qué ho faig, Sra. Tuyas. Dividint els pecats en dos porcions la penitencia 'm surt molt més passadora.

Caballers: E. Reig (a) Pinatell, Panallons, Juan Serra (clot), Joan Joseph, J. Casas, Locayo, Pep Pó, El noy del porter, R. O., J. Faiges Canals, Pau de las calsas curtas, y Miguel Roca (a) Calet: No 'ns plau.
Caballers: Un gironí y Musclús: Anirà quelcom.
Caballer: Manel Noé: Els versos están bastant bé.—
J. Moret de Gracia: Dependrà del espay disponible.—
J. Costa Pomés: Tantas mercés.—Fabio Villarejo: Devia ser un *desoblit* que 'ns va passar per alt. *Mea culpa...*
—A. Vallvé Serra: No hi ha de qué daries. Agrañim la invitació, pero l' acceptém, per ara.—Un marroquí: Ja té rahó, ja.—Hermenegildo Parés: No van massa bé.—Joseph Tarrés (a) Pep Turné: Es bastant defectuosa.—Amad. M.: Igualment li dich.—J. Carné y Matus: Lo mateix va per vosté.—M. Soler: Vosté anirà lluny. Pero ara com ara no cal precipitar-se.—Ramón Blanch (a) Casusa de la Canaleta: La pedregada no 'ns ha fet cap efecte.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a